

kolumni

Mikko Mäntysaari on sosiaalityön professori Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella. Hän käsittelee kolumneissaan yliopistotyön arkea.

Saksalaista tehokkuutta

Tänä syksynä minulla ei ole opetusta eikä hallintotehtäviä. Olen vierailulla Bielefeldin yliopistossa.

Täällä yliopistollinen sosiaalityön tutkimus ja koulutus sijoittuvat pedagogiseen tiedekuntaan, ja viitekehyksenä on sosiaalipedagogiikka. Ammattikorkeakouluissa puolestaan kehitellään itsenäistä sosiaalityö-oppiainetta ja puhutaan sen puolesta.

Yliopisto on perustettu 1969, ja tuon radikaalin vuosikymmenen henki leijailee täällä edelleen. Käytävillä haisee tupakka – monet polttavat työhuoneissaan. Aamupäivällä laitoksella on hiljaista, väkeä alkaa tulla puolenpäivän maissa. Työpäivä jatkuu pitkälle iltaan, 18–19 tienoille.

Ihmisillä on aikaa lukea myös vaikeita, teoreettisia tekstejä. *New Public Management* ei tunnu ehtineen tänne asti.

Bielefeld on edelleen **Niklas Luhmannin** yliopisto. Vuonna 1998 kuollut Luhmann oli yhteiskuntateoreetikko, joka kirjoitti systeemiteoreettisia tekstejä muun muassa hyvinvointivaltiosta.

Keskustelukumppanini kertoo ylpeänä olevansa Luhmannin oppilas. Kirjastossa on erityinen luokitus Luhmannille ja hänen teorioitaan koskeville kirjoille. Hyllyt ovat kuitenkin lähes tyhjillään: häntä luetaan aktiivisesti.

Yksi Euroopan suurimmista vapaakappalekirjastoista mykistää suomalaisen tutkijan. Parina ensimmäisenä päivänä eksyin kirjastossa. Osastojen laajuus voi myös masentaa: näin paljon lukemattomia kirjoja.

Olen tällä matkalla miettinyt sitä, miten rakennettu ympäristö vaikuttaa siihen, kuinka tiedeyhteisö toimii ja mitä fyysinen miljöö kertoo siinä toimivasta yhteisöstä.

Bielefeldin yliopistorakennus on kiinnostava hirvitys, joka jakaa mielipiteitä. Koko noin 20 000 opiskelijan ja 17 tiedekunnan yliopisto sijaitsee yhden katon alla, mutta rakennus onkin valtava. Matkaoppaan mukaan se muistuttaa tieteissarjan avaruusalusta, joka on laskeutunut Teutoburgin metsänreunaan.

Ulkoa rakennus muistuttaa yliopistosairaala. Sisältä sen päähalli tuo mieleen rautatieaseman. Hallin sivuja kiertävät liikkeet ja ravintolat. Sähköiset taulut ilmoittavat junien lähtöajat läheiseltä metroasemalta. Rakennuksen ulkopuolelle ei ole juuri tarvetta lähteä, ellei sitten halua mennä kotiinsa nukkumaan.

Rakennuksen systemaattisessa tehokkuudessa on jotakin luhmanilaista – tai ehkä se on saksalaisuutta.

Oppikoulun saksantunneilla opitut asiat joutuvat uuteen punnintaan. Se on totta, mitä opettaja kertoi: täällä on osattava saksaa, sillä palvelualojen ihmiset eivät puhu englantia.

Mutta sellaista yhtenäistä siisteyden, täsmällisyyden ja kurinalaisuuden Saksaa, josta opettajani aikanaan puhuivat, tuskin on enää olemassa, jos on koskaan ollutkaan. Tämä on monikulttuurinen, monipuolinen ja tavattoman kiinnostava maa, myös sosiaalityön tutkijalle.